

Traditional Garments in the Oaş and Maramureş Wedding Ceremony

GABRIELA BOANGIU

Etnologia contemporană - între interdisciplinaritate și noi provocări epistemologice

Garments have accompanied man's life almost since the very beginning of his existence on earth, as they are among man's first artistic manifestations. Garments and jewelry, as ornaments of the body, appeared and were worn even before clothing. Within the organization of social life in the Romanian village communities, wearing garments was always a matter of strict rules, having various significations, starting from the magical ones, and then being used as signs of social acknowledgement or differentiation, of markers of important events, etc.; in all cases they have had the main role of adorning the human being, of making people more beautiful. During centuries, garments have continually adapted to changes in the social life, their role being that of underlying and adorning body lines.

Foto Ioniță G. Andron: Miri din Oaş

Etnologia, o știință destul de tânără, asemenea multor științe sociale, alături de etnografie, antropologie și sociologie, se remarcă printr-o bogăție impresionantă în ceea ce privește încercările de teoretizare specifice acestor discipline. Problematizările născute din nevoia de a clarifica posibile delimitări conceptuale, metodologice traversează o arie largă, pornind de la demersul pozitivist al secolului al XIX-lea până la concepțiile contemporane care recunosc etnologiei o relativă autonomie epistemologică, fără însă a o putea separa radical de domeniile înrudite, menționate deja. De altfel, o astfel de încercare, de delimitare categorică a etnologiei de alte științe sociale, nu poate fi plasată decât în zona unui didacticism anost, care în loc să clarifice mai degrabă sărăcește și deturneză discursul științific către abstractizări aride, delimitând artificial aria de preocupări accesibile domeniului avut în discuție. Dimpotrivă, încercăm să subliniem, în limita spațiului restâns al studiului de față, câteva linii de forță, specifice etnologiei contemporane, linii de forță care se intersectează adesea, în plan metodologic și conceptual, cu antropologia, sociologia etc. Astfel, de la pericolul unei "teritorializări" epistemologice forțate, etnologia pare a fi, de data aceasta, amenințată de o libertate mult prea mare în ceea ce privește asocierea cu alte domenii socio-umane, de o pierdere a rigorii științifice în condițiile unor abordări interdisciplinare. Și, totuși, relevanța rezultatelor cercetărilor pare a nu fi afectată de abordarea interdisciplinară, ci, din contră, se deschid noi perspective în condițiile păstrării unui echilibru între particularitățile realității sociale studiate și instrumentarul conceptual, metodologic elaborat adecvat. Se evită astfel, atât pericolul reificării anumitor concepte specifice etnologiei, cât și subordonarea obiectului de studiu unui aparat metodologic rigid. În acest sens, al depășirii

normativității rigide ce caracteriza metodologia cercetării, specifică științelor socio - umane, Elisabeta Stănciulescu, binecunoscut sociolog român, sublinia în *Prefața* lucrării lui François Laplantine – *Descriere etnografică*: ”Vremea în care manualele de metodologie a cercetării socio - umanului se prezentau cvasi-obligatoriu sub formă de norme care trebuie respectate cu strictețe – sub amenințarea de a fi «excomunicat» dincolo de frontierele științei legitime pentru acela care, din ignoranță sau din alte rațiuni, le încalcă –, sub forma de «reguli ale metodei», a trecut”[1]. Astfel, consideră drept soluții viabile în ceea ce privește metodologia cercetării

știință. Astfel, se poate identifica atât rădăcina comună, din punct de vedere epistemologic, a etnografiei, etnologiei, antropologiei, sociologiei, dobândirea treptată a unei relative autonomii a acestora, precum și intersecțiile metodologice ulterioare dintre respectivele domenii științifice, în condițiile apariției unor discipline de graniță. Pe de o parte, etnologia se află într-o evidentă legătură cu etnografia și antropologia, încât nu puține au fost momentele în care s-a pus problema unei identități între acestea, totuși, era evidentă latura negativă – reduționistă și neproductivă a acestei nivelări. Deși considerate uneori drept ”etape metodologice clar dissociate“, etnografia

Foto Felician Săteanu: La cules de flori

socio - umane ”*cultura științifică* (ceea ce înseamnă nu atât învățarea conștiințioasă a manualelor și sintezelor «perfecte», cât lectura rapoartelor de cercetare publicate, a așa-numitelor cărți de autor, utile tocmai grație imperfecțiunii lor implacabile, în măsura în care aceasta este interogată) și *exercițiul practic* personal, dublate în mod necesar de obișnuința (auto)reflexivității, (auto)interogației epistemologice”[2].

Pentru o înțelegere adecvată însă, a cristalizărilor produse în cadrul discursului etnologiei contemporane, este necesară o scurtă parcurgere a principalelor etape în constituirea etnologiei ca

fiind responsabilă cu ”observarea și descrierea“, etnologia cu ”interpretarea datelor“, iar antropologia cu ”generalizarea și compararea“, această delimitare s-a dovedit a fi simplistă, artificială[3]. Unii cercetători formulează granițe relativ flexibile între acești trei termeni, care, în opinia lor, ”continuă să fie folosiți pentru a desemna forma particulară pe care o ia, la un moment dat, munca etnologică: se mai vorbește încă de etnografie pentru a caracteriza munca de teren și de etnologie sau antropologie pentru a sublinia efortul de clarificare a aportului teoretic al cercetării”[4].

Dumitru Stan însă, în încercarea sa de a trasa

câteva direcții referitoare la istoria constituirii obiectului etnologiei și antropologiei, subliniază că etnologia și antropologia ”se află în prezent într-o situație similară cu aceea a sociologiei și a oricărei alte științe socio-umane: îndeplinesc relativ greu condițiile epistemologice tradiționale de validare a oricărei științe (obiect, metode, legi proprii)“[5]. Binecunoscutul sociolog român întreprinde o analiză a etnologiei, antropologiei și sociologiei din perspectiva ”condițiilor epistemologice de validare a științelor“: obiectul de studiu, metodologia întrebuintată, nivelul caracterului nomotetic, dimensiunea temporală vizată de fiecare demers investigativ în parte, precum și tipul de cunoaștere specific respectivelor discipline.

Analiza își dovedește eficiența în măsura în care reușește să traseze câteva caracteristici specifice fiecărui tip de investigație luat în discuție, respectiv etnologia, antropologia și sociologia. Totuși, aspectele didactice ale manierei de prezentare sunt adesea contrazise de cercetările contemporane, care depășesc barierele teoretice trasate rigid[6]. De exemplu, referitor la tipul de cunoaștere specific acestui ”triumvirat al investigării socio-umanului“ – etnologia, antropologia și sociologia, Dumitru Stan consideră că antropologia ”ajunge la o cunoaștere de tip speculativ, etnologia produce cunoaștere descriptivă și explicativă“, în timp ce ”sociologia adaugă și profunzimea cunoașterii de tip comprehensiv“, or în domeniul antropologiei americane este cunoscută existența unor demersuri considerate interpretative, ”problema statutului obiectului de cunoaștere, a inteligibilității intrinsece a acestuia și a formelor și modalităților de a-l înțelege“ este abordată cu multă rigoare în cadrul noii direcții reprezentate de antropologia interpretativă apărută în anii ’70-’80; ”lucrări referitoare la munca de teren, la scrierea etnografică, la politică și diferența culturală au adăugat o dimensiune reflexivă la complexitatea și la diversitatea domeniului de cercetare“[7]. În ceea ce privește așadar relația etnologie – sociologie, Jean Copans considera că ”etnologia întâlnește direct sociologia, ambele aplecându-se asupra unor realități identice“[8]. Critica antropologiei datorită laturii sale speculative, acuzată de faptul că ”se îndepărtează

de concret și, implicit de sociologie și etnologie, punând în pericol autoritatea <<triumviratului>> din științele socio-umane“ (Dumitru Sandu), ni se pare mult prea categorică prin menționarea sa drept ”veriga slabă“, cea mai expusă ”capcanelor filosofării“, realizând o deresponsabilizare părtinitoare din punct de vedere epistemologic atât a etnologiei, cât și a sociologiei.

Modelul științelor naturii, preluat și de către științele socio-umane, pare a fi depășit și nu în detrimentul obținerii unor rezultate viabile, ci tocmai în vederea unei apropieri cât mai adecvate, cât mai flexibile față de obiectul de studiu – realitatea socială, mobilă, în schimbare, vie. Această orientare pune accent pe fragmentul realității luat în studiu, și față de care cercetătorul trebuie să se muleze din punct de vedere metodologic, depășind barierele impuse de limitări disciplinare. În această situație, în care suveran este obiectul de studiu, se constată o interșanjabilitate între metode ce provin din diverse științe. Științe care se axau mai mult pe studii cantitative redescoperă metodele calitative, dar și invers, antropologia a utilizat uneori statistica, și vom încerca în continuare să exemplificăm acest lucru. Așadar, sociologia a reconsiderat locul metodei observației, odinioară considerată drept ”o metodă și o tehnică speculativă“, ea este ”azi trecută în rândul metodelor și tehnicilor principale de lucru, ce pot oferi informații cu valoare de fapte și nu de opinii“[9].

Sociologia nu se reduce la studii cantitative, la valorificarea ”legii numerelor mari“, și, în acest sens, putem menționa studiile Școlii de la Chicago, care au utilizat tehnica povestirii vieții – metodă calitativă, pentru a cerceta grupurile sociale mici[10]; de asemenea, ”unii antropologi care se ocupă de relațiile de rudenie au ajuns să folosească statistica pentru a defini mai bine, la eșantioane mai mari de populație, trăsăturile caracteristice legăturilor matrimoniale. Constatăm că astfel de împrumuturi nu pot fi decât eficiente în privința rezultatelor obținute, extinderea bazei teoretico-metodologice facilitând o abordare adecvată a realității sociale studiate. Chiar dacă pot fi semnalate astfel de întrepătrunderi metodologice, științele sociale nu se dizolvă pierzându-și identitatea într-o masă amorfă, lipsită de rigoare, de pârghii conceptuale clar definite. Etnologia contemporană, deși la o primă vedere pare

fragmentată, tinde către explorarea unor noi spații, noi segmente tematice, răspunzând acestor provocări prin ajustări continue, progresând ”prin împrumuturi și distanțări teoretice succesive, constituind o știință cumulativă și critică despre ființa culturală și socială“[11]. Există cercetători care fac distincție între etnologia europeană și etnologia ”exotică“, ”opozitia dintre *civilizați* și *primitivi*, apărută o dată cu etnologia, își găsește totuși echivalentul în etnologia Europei în opozitia dintre *savant* și *popular*, care se află încă în centrul lucrărilor efectuate de către un mare număr de școli de folclor și etnologie națională“[12]. Totuși, unii cercetători, printre care se numără și Marc Augé, consideră că ”exotismul a murit“, ”Celălalt sunt eu însumi, pe de o parte pentru că la rândul lor, ceilalți au dreptul să-și exprime opinia (...)“; se pune problema dacă ”acest nou mod de a concepe diferența este conjunctural sau are un fundament epistemologic definitiv, dacă el provine dintr-o critică internă, dintr-o libertate speculativă a etnologilor“[13]. John W. Cole analizează etnologia europeană contemporană, făcând anumite referiri și la etnologia română, într-o comunicare prezentată în cursul unui seminar internațional de studii, organizat de Misiunea etnologică italiană în România, seminar ce a avut loc la Universitatea din Perugia în zilele de 9-10 martie 2000; studiul său a fost publicat apoi în lucrarea ”Cercetarea antropologică din România. Perspective istorice și etnografice“[14]. Deși subliniază că studiul prezentat ”poartă amprenta subiectivității“ sale, putem constata cu ușurință obiectivitatea de care dă dovadă în analiza diferențelor dintre ”antropologia anglofonă“ și ”etnologia europeană“.

El realizează o scurtă, dar pertinentă diferențiere între antropologie și etnologie, subliniind că ”în antropologie, se dedică un an sau chiar mai mult observării unui anumit fenomen, pe când în etnologie perioadele de observare sunt scurte, au loc la anumite intervale de timp și se întind pe o perioadă mai lungă. Antropologii se concentrează pe studiul relațiilor sociale, înțelese în sens larg, iar etnologii se axează pe cultura materială și pe modalitățile de expresie culturală; antropologii se ocupă cu fenomenele recente, pe când etnologii, cu structurile arhaice“. O altă diferență, pe care o semnaleză și care a mai făcut obiectul unor

problematizări de același gen, este și faptul că antropologii se concentrează asupra studiului comparativ în străinătate, etnologii își desfășoară cercetările acasă[15]. Cole, pentru a sublinia diferențele existente între ”antropologia anglofonă“ și ”etnologia europeană“, îl citează pe Orvar Löfgren, etnolog suedez, pentru care ”antropologia de tip global“ era îmbrățișată de națiunile europene cu o puternică tradiție colonială, în timp ce națiunile coloniale târzii sau mici și-au îndreptat atenția ”spre primitivii din interior, fie sub forma studiilor folclorice fie sub cea a unei antropologii culturale a națiunii. Această tradiție mai recentă a fost numită «etnologie europeană»“[16].

Etnologia s-a dezvoltat mai ales în țări care au apărut în secolul al XIX-lea, printre care se numără și România. Cole subliniază faptul că ”există tradiții etnografice naționale separate, care s-au dezvoltat mai mult sau mai puțin independent una față de cealaltă“. Există cercetători care consideră că acest lucru se datorează, pe de o parte, ”pluralismului cultural dominant“ în Europa, iar pe de altă parte, faptului că etnologii naționale le era atribuită și o ”funcție politică de legitimare sau contestare a ordinii stabilite“[17], multiple cercetări fiind desfășurate ”cu unicul scop de a susține sau infirma revendicările etnice, de a proiecta o clasă socială ca agent exclusiv al creației culturale“[18]. Totuși, există cercetări recente care atestă că etnologii preocupați realmente de fenomenele sociale și culturale au încercat să se distanțeze de ideologiile acelor timpuri.

Un caz particular este prezentat de Anca Stere, în studiul ”The Social Dimensions of the Folkloric Text in the Post War Totalitarianism“, în care se subliniază faptul că cercetătorii români reușeau să înregistreze în această perioadă și texte anticomuniste; ei ofereau motivații viabile din punctul de vedere al ideologiei comuniste, fiindu-le, astfel, permisă înregistrarea acestora în continuare[19]. Acest exemplu din spațiul etnologiei românești, menit să infirme în timp formulările ideologizate și ideologizante ale perioadei respective, nu este cu siguranță singular. Mai mult, etnologia românească a înregistrat studii complexe și rigurose desfășurate din punct de vedere științific a unor fenomene sociale specifice spațiului nostru cultural, nu numai ca o reacție împotriva distorsionărilor produse de ideologia sistemului comunist.

În ceea ce privește colaborarea dintre etnologii europeni, Cole sublinia, în cadrul studiului menționat anterior, că ”au existat eforturi, mai mult sau mai puțin reușite, de a dezvolta cooperarea regională, spre exemplu în insulele nordice, în zona iberică și mediterană”, considerând că aceste eforturi contribuie la o ”perspectivă unificatoare asupra fenomenului etnologic”. Fragmentarea etnologiei europene tinde, astfel, spre unificare, ”etnografiile naționale îndreptându-și atenția de la națiune la comunitate”[20].

Etnologia contemporană se orientează spre dobândirea unei coerențe conceptuale, spre extinderea spațiului dezbaterilor științifice, iar pe de altă parte spre abordarea unor noi zone tematice. ”În prezent, etnologilor le place să spună că mai sunt încă terenuri de exploatat și că acestea se află, în primul rând, în mijlocul

(mass-media, grup de prieteni etc.), reprezintă o provocare, zonă deschisă dezbaterilor etnologice. Relația tradiție – modernitate, fenomenul de reinventarea tradițiilor, reprezintă preocupări ale etnologiei contemporane, depășind într-un anumit sens proiectul său inițial, acela de a pune accentul pe temporalități largi[22]. Studii recente subliniază necesitatea etnologiei de a se racorda necesității studierii schimbărilor sociale, respectiv culturale, fapt ce ridică noi probleme: astfel, Sabina Ispas sublinia că etnologia contemporană trebuie să continue înregistrarea/colectarea elementelor specifice culturii orale, asigurând în acest mod un fond documentaristic pentru cercetări viitoare. De asemenea, trebuie să fie respectate anumite norme deontologice, menite să protejeze demnitatea persoanei, dreptul la liberă exprimare; în același studiu este menționată și necesitatea de a evita prezentarea unor judecăți de valoare drept

Foto Felician Săteanu: Paștele animalelor, 2006

propriilor societăți”[21].

Răspândirea valorilor occidentale în spațiile considerate odinioară ”tradiționale” fie sub influența unui contact direct, constant sau temporar (migrații temporare, sezoniere), cu mediul socio-cultural occidental, fie indirect

adevăruri științifice, existând riscul ca acestea să fie ”valorificate” de către anumiți factori politici de decizie[23], cu alte cuvinte, trebuie evitate situațiile reideologizării etnologiei[24].

Aceste imperitive de cercetare, pe care etnologia contemporană încearcă să și le asume, deschid noi

dezbateri în ceea ce privește valoarea estetică, artistică a materialului etnografic/etnologic ce urmează a fi selecționat și interpretat. Sabina Ispas subliniază prezența în spațiul cultural a unor schimbări, fie dispariția unor genuri și specii ale culturii orale, care și-au pierdut funcția în societatea contemporană, fie apariția inovațiilor considerate, uneori, drept ”subcultură“ sau ”kitsch“, însă autoarea pune accent pe relativitatea ”valorii estetice“ a unor creații folclorice contemporane, pe dificultatea aprecierii juste din punct de vedere estetic a acestora[25]. În aceeași direcție, a necesității evaluării ”documentelor etnografice“ contemporane prin grila etnologului, respectiv antropologului și nu cea a esteticianului, pentru a putea obține rezultate pertinente în urma cercetărilor derulate, putem menționa și aprecierile lui Vintilă Mihăilescu care critica faptul că: ”devine obiect demn de studiu doar ceea ce este vechi și suficient de bine conservat – și tocmai prin aceasta devine obiectul unei pietăți recuperatoare. Regăsim această judecată de valoare care precedă și orientează analiza faptelor în respingerea masivă a ceea ce se petrece în lumea rurală contemporană, sub pretextul estetic al Kitsch-ului sau, pur și simplu, ca nemaifiind obiect al etnologiei. Rezultă un handicap metodologic important, care constă într-o inabilitate sau chiar inapetență față de schimbările sociale“[26]. Iată o nouă problematică ridicată de statutul epistemologic al documentului etnografic, creând o punte între *perioada de început a etnologiei*, când expozițiile de obiecte fascinau prin exotismul lor, asemenea documentelor referitoare la obiceiuri, sărbători, ritualuri etc., și *perioada contemporană*, în care rațiunea nu mai are nevoie de avertismul esteticului pentru a fi trează. François Laplantine sesiza că ”percepția etnografică nu intră în categoria vederii nemijlocite, imediate, a cunoașterii fulgurante prin intuiție, ci în aceea a *vederii* (și, în consecință, a *cunoașterii*) care implică mediere, distanță în spațiu și timp, reevaluare, instrumentare (...) și, în toate cazurile, remodelare prin scris“[27]. Tot el îl citează și pe Pierre Francastel, care observa că ”nu vedem decât ceea ce cunoaștem sau ceea ce putem cel puțin integra într-un sistem coerent“[28]. De asemenea, ”conținutul documentului

etnografic există independent de observația care îl constituie în mărturie, dar el nu accede la demnitatea de document etnografic decât în măsura în care etnologul este capabil să-l utilizeze ca *indiciu*, adică să-l facă inteligibil și semnificativ totodată, prin intermediul întrebării care i se pune (...); în calitatea de document, el este creat de întrebarea care îl suscită și de operația care îl izolează de practică, pentru a-l promova ca instrument de cunoaștere“[29]. Iată doar câteva direcții noi pe care etnologia contemporană și le conturează sub influența unei realități din ce în ce mai provocatoare prin dinamica sa. Nu ne-am propus să acoperim întreaga arie a problemelor actuale ale acestui domeniu atât de tânăr, dar, totuși, atât de bogat prin dezbaterile pe care le-a generat, ci doar să subliniem, pe de o parte, câștigul metodologic și conceptual generat de un ”dialog“ permanent între științele socio-umane etnologie/antropologie/sociologie, în special, iar pe de altă parte orientarea cercetărilor etnologice către noi spații culturale.

Note :

[1] Elisabeta Stănculescu, *Prefață* la François Laplantine, *Descrierea etnografică*, Iași, Editura Polirom, 2000, p. 32.

[2] *Ibidem*, p. 33.

[3] Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoiser, Richard Pottier, *Noțiunile cheie ale etnologiei*, (trad. Dana Ligia Ilin), Iași, Editura Polirom, 2001, p. 14 - 15; Pierre Bonte, Michel Izard (coordonatori), *Dicționar de etnologie și antropologie*, (trad. coordonată de Smaranda Vultur și Radu Răutu), Iași, Editura Polirom, 1999, p. 431-435.

[4] Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoiser, Richard Pottier, *op.cit.*, p. 14 -15.

[5] Dumitru Stan, *Prefață* la Jean Copans, *Introducere în etnologie și antropologie*, (trad. Elisabeta Stănculescu și Ionela Ciobănașu), Iași, Editura Polirom, 1999, p. 12.

[6] Dumitru Sandu, *op.cit.*, p. 17-19.

[7] Pierre Bonte, Michel Izard (coord.), *op. cit.*, p.331

[8] Jean Copans, *op. cit.*, p. 47.

[9] Cristina Gavriluță, *Prefață* la Henri Peretz, *Metodele în sociologie. Observația*, Iași, Editura Institutul European, 2002, p. 16.

[10] Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoiser, Richard Pottier, *op. cit.*, p. 16; Nicolae Panea, *Antropologie culturală și socială – vademecum*, Craiova, Editura Omniscop, 2002; Nicolae Panea, *Zei de asfalt. Antropologie a urbanului*, Craiova, Cartea Românească, 2001, p. 33-46; Philippe Corcuff, *Noile sociologii*, (trad. Ion. I. Ionescu), Iași, Editura Institutul European, 2005, p.108-120.

[11] Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoiser, Richard Pottier, *op. cit.*, p. 19.

[12] Pierre Bonte, Michel Izard (coord.), *op. cit.*, p. 227.

[13] Jean Copans, *op. cit.*, p.22.

[14] John W. Cole, *Etnologie europeană: opt teze*, în "Cercetarea antropologică în România. Perspective istorice și etnografice" (coord. Cristina Papa, Giovanni Pizza, Filippo M. Zerilli), Cluj, Editura Clusium, 2004, p. 2

[15] *Ibidem*.

[16] Orvar Löfgren, *Linking the local, the national and the global*, în "Ethnologia Europaea", vol. 26 (2), p. 157-168

[17] *apud* John W. Cole, *Etnologie europeană: opt teze*, în "Cercetarea antropologică în România. Perspective istorice și etnografice" (coord. Cristina Papa Giovanni Pizza, Filippo M. Zerilli), p.227.

[18] *Ibidem*.

[19] Anca Stere, *The Social Dimensions of the Folkloric Text in the Post War Totalitarianism*, în "Symposia. Caiete de etnologie și antropologie", 2003, Craiova, Editura Aius, p. 90.

[20] John W. Cole, *op.cit.*, p. 28-31.

[21] Pierre Bonte, Michel Izard (coord.), *op. cit.*, p. 465.

[22] Denys Cuch, *Noțiunea de cultură*, (trad. Mihai-Eugen Avădanei), Iași, Institutul European, 2003, p. 52-53; Marie-Odile Géraud, Olivier Leservoisier, Richard Pottier, *op. cit.*, p.19;

[22] Jean Copans, *op. cit.*, p. 25-28.

[23] Sabina Ispas, *Ethnology, Ethnography, Folkloristics: Disciplines in Co-operation – Disciplines in Competition*, în "Symposia. Caiete de etnologie și antropologie", 2003, Craiova, Editura Aius, p. 26. Având în vedere faptul că studiul sintetizează o parte din principalele obiectivele ale etnologiei contemporane, redăm în continuare un fragment esențial al respectivului studiu: "Present-day (folkloristic, ethnography, ethnomusicology) ethnological research has several objectives, such as working out documents for every element of the oral culture, from the angle of every type of language which expresses it. Documents should meet the requirement of utmost objectivity. They should be made so that «data banks» could integrate them, close to non-conventional sound and image archives of folklore and ethnography. These «data banks» will provide typologically processed and systematized information on the present culture and on the process undergone by it, aimed at those interested, in the next millenium. The ethnologist should observe the right to privacy dignity, freedom of speech of an individual or of a group; his role should be a positive one, mediating between groups or individuals and the rest of society, in moments of great diversification (...) If a specialist exceeds his qualification, or if he states value judgements pretending that they are absolute truths of a scientific authority concerning some aspects of the «intangible», «profound» culture, which he is not entitled to do, a subjective angle may be detrimental not only to the results of research, but especially to the subsequent stages of data taking over and turning to account, undertaken by other specialists or by the political, or economic decision factors".

[24] vezi și Vintilă Mihăilescu, *Dificila deconstrucție a sarmalei. Discurs despre tradiție*, în "Cercetarea antropologică în România. Perspective istorice și etnologice", Cluj, Editura Clusium, Cluj, 2004 (coord. Cristina Papa, Giovanni Pizza, Filippo M. Zerilli), p. 203.

[25] Sabina Ispas, *op.cit.*, p. 23.

[26] Vintilă Mihăilescu, *op. cit.*, p. 203-204.

[27] François Laplantine, *op. cit.*, p. 43.

[28] Pierre Francastel, *Etudes de sociologie de l'art*, Paris, Denoel/Gonthier, 1970, p. 60 *apud* François Laplantine, *op. cit.*, p. 40.

[29] Pierre Bonte, Michel Izard (coord.), *op. cit.*, p.434-435.

Cet article présente quelques directions de recherche, spécifiques à l'ethnologie contemporaine. L'ethnologie est une science assez jeune, comme toutes les sciences sociales d'ailleurs, mais ses discours scientifiques s'entrecroisent souvent avec l'ethnographie, l'anthropologie ou avec la sociologie, l'histoire et l'archéologie. Pour mieux comprendre l'ethnologie contemporaine on a du faire référence aux points essentiels de son histoire. L'ethnologie partage avec d'autres domaines de recherche, mentionnés ci-dessus, une importante partie des paradigmes scientifiques dont elle fait l'usage. On essaye de souligner les fondements épistémologiques de l'ethnologie contemporaine, les reconfigurations des méthodes classiques ou l'utilisation des méthodes qui se trouvent à l'entrecroisement d'autres sciences socio-humaines, ses nouveaux buts et on peut dire ses devoirs.

Foto Ioniță G. Andron: Ciocnind ouă la Paști

